

Jyotish i transformacija

Smisao jyotisha je znanje o mentalnim obrtajima (chitta-vrtti) u našem umu. Metalni obrtaji predstavljaju nesvesne sadržaje koji neprestano imaju upliv u naše poimanje stvarnosti. To je kao da gledamo stvarnost kroz čašu vode, odnosno mi ne možemo dobro videti stvarnost u kojoj živimo. Ti mentalni obrtaji su planete koje zovemo u psihologiji autonomni kompleksi. Ljudi u prošlosti nisu koristili toliko komplikovanu terminologiju kojom se mi danas služimo, već su koristili simbole, koji su uvek živi i objašnjavaju puno više od pojma. Na primer, kada kažemo Bog ili viša inteligencija, složićemo se da prvi pojam ima mnogo jači uticaj na našu svest nego drugi. Tako umesto da upotrebljavamo pojam nesvesni sadržaji možemo upotrebiti pojam planete koji predstavljaju neosveštene delove naše ličnosti. Sve planete su kao uspavane klice ili kako kaže Patanđali-vasane odnosno Jung, arhetipovi. Mi za njih ne znamo, ali uvek određene planete ili vasana deluju na nas. Na primer, ako smo ispunjeni strahom i neuravnoteženim razmišljanjem, onda smo pod jakim uticajem prve čakre i razdoblja u kojem vlada Shani. U Jungovoj terminologiji to bi značilo jaki upliv Senke koja kao potisnuti deo psihe traži put u svest kako bi bila osveštena. U životu određene osobe u tom razdoblju se događa povlačenje u sebe ili neko čak otiđe posetiti psihoterapeuta. Prema Ajurvedi u tom razdoblju se u psihofiziologiji stvara poremećaj vatte, a to znači loš rad creva, bolovi u kičmi, psihodermatiti i dr.

Patanđali u Yogasutrama tvrdi da iz vasana (planeta) nastaje egoizam, dok Jung tvrdi da iz nesvesnog nastaju ego i sve dok ne asimiliramo ostale sadržaje nesvesnog, nemoguće je govoriti o spoznaji stvarnosti.

Karma i nesvesno

Često se pitamo kako to izgleda u stvarnosti? Na primer, neko ima izraženu seksualnost, Patanđali kaže da se radi o prošloživotnim iskustvima koja u ovom životu osobu tera da aktualizuje tu potrebu. Mnogi autori govore da je to ponovno stvaranje karme, zato je potrebna askeza kako se akcije ne bi taložile u podsvesti. Ali, ovde dolazimo do glavnog problema, odnosno kako se nešto može taložiti ako ne postoji mogućnost taloženja ili spremnik u koji se spremaju takva iskustva? Patanđali se na bavi toliko razlozima koliko je usmeren na uništavanje takvih spremnika i iskustva koja stvaraju patnju i pogrešno sagledavanje stvarnosti. Takvo vrhunsko iskustvo Patanđali zove nirbidja samadhi, odnosno samadhi bez klica. Ono što niko od autora ne objašnjava jeste zašto smo uhvaćeni u tu nesvesnu struju ili planetarno delovanje koje gotovo automatski tera ljude da proživljavaju takva iskustva. Ljudi u tim akcijama stvaraju novo astralno telo ili nesvesno iz kojeg se rađa novi život i tako osoba razvija mentalnu, emocionalnu i fizički nivo postojanja. Jung tvrdi da se analizom snova može videti koliko je osoba napredovala u tom razvoju, odnosno koliko se oslobodila uticaja nesvesnog (klica ili planeta). Takođe, u jyotishu možemo utvrditi koliko je osoba osvestila sva tri nivoa postojanja. Međutim ono što se, kao i Prometeju, postavlja svima nama pitanje da nas niko nije pitao želimo li proživljavati takva iskustva? Ali ta iskustva deo su naše ličnosti i spomenuto nesvesno, odnosno planete predstavljaju nas, naše delove ličnosti, a sam čin osveštavanja zovemo transformacija. Kako god okrenemo, kažu tekstovi da se čovek ne treba pitati zašto smo postavljeni u takvu situaciju, već kako iz nje izaći. Stoga, činjenica je da smo primorani na transformaciju, ali da bi skratili taj put potrebno je obaviti dijagnostiku, odnosno videti što je potrebno učiniti sada kako bi smanjili patnju. Kroz istoriju, mnogi su krivo tumačili tu transformaciju, pa su tako bežali u askezu. Ashrami i samostani postali su domovi za mnoge koji su pobjegli od života, gde se zaboravlja da ako smo mi mislimo u svetovnom, onda je takvo povlačenje beg od problema. Tako često možemo pronaći ljude u ashramima i samostanima koji su zaista mentalno razvijeni, ali emocionalno pate od nervoze ili lagane depresije. Stoga je bitno ispraviti istorijsku nepravdu, gde se veštački pretpostavlja da je duhovni život samo u Crkvama i samostanima, a da svetovni život nema mnogo veze s duhovnošću (Sv. Augustin je rekao: "Ljubi Boga i čini što hoćeš"). Zbog toga se služimo jyotishem i

njegovom dijagnostikom, odnosno njegovom mogućnosti da čovek shvati kako je biti vrtlar jednako duhovno kao i obavljanje svešteničkog poziva. U Indiji se to zove karma yoga, delovanje bez vezivanja za rezultate delovanja.

Tri nivoa razvoja

U jyotishu se vidi što osoba mora proći u ovome životu i kakva su joj bila iskustva u prošlom. Takođe, ono što se zove karma zapravo je zadatak kroz koji razvijamo sve nivoa postojanja. S druge strane, sve dok postoje klice (vasane, arhetipovi, planete) postoji želja za akcijom i delovanjem, čovek mora delovati u materijalnom. Kada svest isprazni spremnike i spozna da su planete njegovi aspekti ličnosti, tada nastupa prosvetljenje. Naime, ako imamo sedam planeta i sedam čakri, to znači da postoji sedam stanja svesti kroz koja putuje i razvija se duša na svome putu prema božanskom, odnosno kroz tih sedam nivoa razvijamo mentalnu, emocionalni i fizički nivo postojanja. To znači da čovek ne može sva iskustva dobiti kroz meditaciju i svete spise, već je potrebno da prođe kroz različita materijalna, emocionalna i mentalna iskustva. Svako razdoblje u jyotishu označava određenu čakru, a to znači određene akcije koje dovodi do osveštavanja određenih aspekata ličnosti. Na primer, ako se Mangal nalazi u desetoj kući, onda će osoba biti usmerena na posao i kroz posao će osveštavati iskustva vezana za treću čakru, a onda i prvu, jer deseta kuća je i Shanijeva kuća. Kako vidimo, nemoguće je osveštavati u jednom životu jedan nivo postojanja. Međutim, mnogi bi zaključili da bi prema ovome kroz sedam života razvili sve aspekte naše prirode, ali to je nemoguće. Za takvo iskustvo potrebno je mnogo života kako bi se razvio nervni sistem i otvorili svi energetski kanali, od kojih su spomenutih sedam najvažniji, kako bi mogli primiti iskustvo prosvetljenja. Primiti u ovom stanju takvo iskustvo značilo bi izložiti sebe ludilu. Stoga je tanka granica između ludila i genijalnosti. Na primer, jedan shizofreničar je u ludnici ponavljao "Svet je slika i predstava", dok je o tom istom kolektivnom sadržaju Schopenhauer napisao knjigu "Svet kao volja i predstava". Mnogi ljudi veruju da sami stvaraju svoje misli, ali one dolaze iz nesvesnih sadržaja (planeta), iz naših prošloživotnih iskustava, a kako oni izgledaju možemo videti u jyotishu.

Tekstovi kažu kako akcija stvara nove podsvesne utiske, koji stvaraju novo telo za buduću inkarnaciju. U jyotishu možemo videti šta se stvara za buduću telo, iako svako od nas otprilike zna koliko je svestan u ovome životu. Naime, naše delovanje i mišljenje pokazuju i stanje svesti u kojem se nalazimo.

Takođe, kroz jyotish možemo videti šta osoba mora odraditi u ovome životu, odnosno koje aspekte treba razviti. Na primer, ljudi rođeni u Raku sigurno će u ovom životu razvijati emocionalni život, ali ono što je važno jeste da su ta iskustva koliko god bila kolektivna, ona su različita za svakog pojedinca. Kroz takvu lepezu iskustava i raznolikost ličnog doživljaja filozofski tekstovi, poput Patandalijevih Yogasutri, postaju jasniji i bliži našem doživljaju stvarnosti. Duhovnost nije nešto što je daleko, neshvatljivo i neprimenjivo u svakodnevnom životu, njom je ispunjena svaka naša misao bila pozitivna ili negativna, a korak prema tom saznanju postaje stvarnost u kojoj se oslobađamo kolektivne krivice. Stoga, jyotish predstavlja svetlo kojim osvetljujemo sebe i dobivamo jasniji uvid u negativne događaje zbog kojih nastaje osećaj krivice i neprihvatanja nas samih.

Jyotish (jhoti - svetlo, išta - onaj deo Boga koji stvara), kratko rečeno, predstavlja božansko svetlo. Indijski mudraci tzv. ršiji, pre 8000. g. posedovali su znanje vedske astrologije (jyotisha) koja i danas postoji u tradiciji indijske civilizacije. Jyotish spada u Vede, tačnije pripada vedangi koja je deo Veda i služi za njihovo pravilno izvođenje. U takvom prvobitnom obliku jyotish je predstavljao znanje astronomskih kretanja koja služe pravilnom korištenju Veda.

Čemu nam danas služi jyotish?

Vedska astrologija ili jyotish služi nam za otkrivanje karakteristika našeg karaktera i unutrašnjih konflikata, odnosno pokazuje našu karmu koju nosimo iz prošlih života te način na koji se manifestuje u sadašnjosti i budućnosti. Jyotish nam otkriva kompatibilnosti partnera, odnosno međusobno slaganje partnera koja u indijskoj tradiciji predstavlja praksu savetovanja i vrši se pre svakog braka. Jyotish objedinjuje četrdeset grana Veda, a zbog velikog neznanja i krivog pristupa kroz istoriju se često zaboravljalo njegovo duboko skriveno znanje koje je bilo nadovezano na Vede.

Odakle vuče svoje korene jyotish i postoji li utemeljitelj jyotisha?

Jyotish svoje korene vuče iz drevnih sanskritskih spisa Veda a zapisao ih je Vyasadeva, drevni indijski mudrac i svetac. Vyasadeva je podelio drevno indijsko znanje u četiri osnovne grupe i tako su nastale četiri Vede: Rig, Sama, Yajur i Atharva Veda. Takođe, ovoj se grupi pridodaju još Itihase (Ramayana, Mahabharata) i Purane. Inače, proučavanje jyotisha se temelji na autoritativnom spisu Hora Sastra, kojeg je sastavio Maharishi Parashara, mudrac za kojeg se pretpostavlja da je živio oko 2350. godine pre Hrista. Brihat Parasara Hora Sastra (BPHS) u prevodu znači "Veliki spis o astrologiji mudraca Parasare", koji je do tada prenošen usmenim putem. Zato se ovaj tekst smatra biblijom jyotisha. Parashara je znanje o jyotishu dobio od svog učitelja Šaunake. Šaunaka od Narada Munija, a on od svog oca Gospoda Brahme. U BPHS Parašara navodi da je jyotish bog Vishnu preneo Brahmi, Brahma ga je na početku kosmičkog ciklusa preneo svetim mudracima, koji su ga nadalje prenosili svojim učenicima. Hora Šastra je dijalog koji se vodi između Parashare i njegovog učenika Maitreye, zapisan u stihovima.

Koja je razlika između vedske i zapadne astrologije?

Vedska astrologija ili Jyotish temelji se na sideralnom zodiјaku (nasuprot tropskom zodiјaku kakav se koristi u zapadnoj astrologiji). Tropski (od grčkog tropos - okret) upućuje na to da se koristi pokretni zodiјak dok sideralni (zvezdani) koristi zvezde stajačice tzv. nakšatre. Pre otprilike 2000 godina u vreme Ptolomeja, dva su zodiјaka bila podudarna i vremenom tropski se zodiјak održao, iako je astronomski neprecizan. Naime, nulti stepen ovna počinje svake godine u vreme prolećne ravnodnevice i usled kretanja Zemlje oko svoje ose tačka ravnodnevice se uvek pomera. To znači da se svake godine nulti stepen Ovna pomera za oko 50 sekundi. Ova oscilacija do danas iznosi oko 23 stepena. S druge strane, sideralni zodiјak koristi zvezde ili konstelacije i zbog toga je poznat i kao fiksni zodiјak. Razlika između dvaju zodiјaka zove se ayanamsa. Iznos ayanamse oduzima se od položaja planeta u tropskom zodiјaku da bi se došlo do položaja u sideralnom zodiјaku. Razlika je oko 23 stepena. U većini se slučajeva položaj pomera za jedan znak unatrag - ako se Sunce nalazi u Ribama u tropskom zodiјaku, znači da će se u sideralnom zodiјaku nalaziti u Vodoliji. U Jyotishu položaj Sunca zauzima određeno mesto, ali zapravo je naglasak stavljen i na položaj Meseca i ascendent. To je zato što Mesec predstavlja naš um, u kojem su pohranjena sva iskustva proživljena u ovom svetu kao i sećanja na prošle živote.